

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Samisk kirkeråd

Protokoll

Uppsala

30. november – 1. desember 2015

Tilstede:

Anne Dalheim

Ingar Kuoljok

Linn Ellen K Bientie Sivertsen

Liv Eli Holmestrand

Jovna Dunfjell, 30. november

Elin Sabbasen, 1. desember

Forfall:

Tor B. Jørgensen

John Erland Boine

Vara innkalt for Tor B. Jørgensen, var forhindret fra å komme.

Jovna Dunfjell fikk permisjon 1. desember, Elin Sabbasen gikk inn som vara.

Liv Eli Holmestrand deltok ikke under SKR 37/15 Samisk kirkeråds kandidat til KUNs styre.

Fra sekretariatet:

Gerd- Karin Røsæg

Tore Johnsen

Vidar Andersen

Ingeborg Dybvig

Observatør:

Elin Sabbasen deltok med tale og forslagsrett 30. november.

Ingar N. Kuoljok innledet med morgenbønn. Rådets medlemmer ble orientert om fellesmøtet. Møtet hevet 30. november kl 12 for fellesmøte med de valgte samiske organene i Svenska kyrkan og Den evangelisk-lutherske kirken i Finland. Fellesmøtet varte til formiddag dagen etter. Møtet ble igjen satt tirsdag 1. desember kl 13. Tore Johnsen lyste velsignelsen til slutt.

Saksliste

SKR 27/15 Protokoller

SKR 28/15 Referater

SKR 29/15 Orienteringssaker

SKR 30/15 Veivalg for fremtidig kirkeordning (KM 2016)

SKR 31/15 Kirken på vei mot en felles visjon (KM 2016)

SKR 32/15 Religionsmøte og dialog – siste gangs behandling (KM 2016)

SKR 33/15 OVF-tildelinger samisk kirkeliv 2016

SKR 34/15 Årsplan for de sentralkirkelige råd 2016

SKR 35/15 Veivalg – Mellomkirkelig råds plass i den sentralkirkelige struktur

SKR 36/15 Samiskkirkelig valgmøte – 1. høringsutkast

SKR 37/15 Samisk kirkeråds kandidat til KUNs styre

SKR 38/15 Uttalelse om Sameskolen for Midt-Norge

SKR 27/15 Protokoller

1. Protokoll fra møte i Samisk kirkeråd 10.-11. september 2015 i Oslo

Vedtak

Samisk kirkeråd godkjenner protokollen

SKR 28/15 Referater

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 16. – 18. september 2015
2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 10.- 11. september 2015

Vedtak

Samisk kirkeråd tar referatene til orientering

SKR 29/15 Orienteringssaker

- a) Muntlige orienteringer fra generalsekretær
 1. Sametingets plenumsbehandling av Sametingsmelding om solidaritet og internasjonalt arbeid
 2. «Religioner og livssyn i Sápmi – før og nå», første kurssamling
 3. Lansering av Samiske tall forteller 8
 4. Møte med Samisk språkutvalg 23.10.2015
 5. Teologiutdanningen ved UiT (kronikk og møte med rektor 11.11.2015)
 6. Fremtidig plassering av KUN
 7. Samisk representasjon i ungdomsdelegasjon til COP, Paris
 8. Svenska kyrkans Kyrkomöte-vedtak om ILO-konvention 169
 9. Omdisponering av OVF-midler
- b) Brev, korrespondanse m.m.

1. Festgudstjenesten ved Samefolkets 100-årsjubileum 6. februar 2017. Referat fra første drøftingsmøte
2. Beklagelig tilbaketrekking fra Guatemala. Opprop, 17. november 2015
3. Visibility of Indigenous peoples' issues at the next Central Committee meeting, e-post til KVs generalsekretær av 12.10.2015
4. Kandidater til Samisk kirkeråd – brevkorrespondanse
5. Kirkemøtet 2016 – Program og saksliste (KR 58/15)
6. Statsbudsjettet 2017 – Satsningsområder og ressursbehov for Den norske kirke (KR 72/15)
7. Budsjett 2016 for de sentralkirkelige råd (KR 70/15)
8. Oversendelse av uttalelse om den samiske rettighetssituasjonen i Norge. Brev 18. november 2015
9. Kirkelig praksis på samefolkets dag / samenes nasjonaldag 6. februar. Brev 18. november 2015
10. Lulesamisk konferens Jokkmokk, 13.-14. oktober 2015
11. Notat om Tråante 2017 – kirkelig program
12. Vedr: Guarani – Kaiowá folkemord i Mato Grosso do Sul. Brev 26. oktober 2015
13. Statement & Letter - Klimakonferanse i Storforsen 5.-8. oktober 2015

c) Medieutklipp

Vedtak:

Samisk kirkeråd tar sakene til orientering med følgende merknad:

Rådet godkjenner omdisponering av kr 10 000 av OVF-midlene for 2015 til prosjektet «kompetansebygging» for å dekke inn hele SKRs medfinansiering av EVU-studiet Religioner og livssyn i Sápmi – før og nå.

Sammendrag

Kirkemøtet har bedt Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning. Kirkemøtet forutsatte i sak KM 5/13 pkt. 4 at det ”som et neste skritt” etter overføring av virksomhets- og arbeidsgiveransvar til et nyetablert nasjonalt kirkelig rettssubjekt, ”vedtas en kortfattet rammelov for Den norske kirke”. Deretter het det samme sted at Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning som Kirkemøtet kan vedta når denne loven er vedtatt. Som ledd i prosessen ble Kirkerådet bedt om så snart som mulig å forberede en sak til Kirkemøtet som gir anledning til å fatte vedtak om grunnleggende veivalg.

Kirkerådet sendte 16. februar 2015 et høringsnotat om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* på høring til berørte instanser. I høringsnotatet gjorde Kirkerådet rede for alternative veivalg for arbeidet med fremtidig kirkeordning, som høringsinstansene ble bedt om å ta stilling til. 815 høringsinstanser uttalte seg i høringen. På bakgrunn av høringen behandlet Kirkerådet saken for første gang i september 2015, og det legges opp til at Kirkerådet vedtar endelig innstilling i desember 2015. Det legges deretter opp til at Kirkemøtet 2016 behandler saken og foretar de nødvendige veivalgene.

Nummereringen i forslaget til vedtak følger høringsspørsmålene. Forslaget til vedtak må ses i sammenheng med presentasjon av ulike alternative veivalg i kapittel 9 i det vedlagte saksdokumentet KR 54.1./15, hvor det innstilles på *Alternativ C – Samordnet arbeidsgiverorganisering*.

Kirkerådets forslag til vedtak (KR 54/15)

I. Kirkerådet ber direktøren ferdigstille saksdokumentet på bakgrunn av behandlingen og oversende dokumentet til Kirkemøtet.

II. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. *Kirkemøtet mener det bør gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå slik at den lokale kirke styrkes.*

Kirkemøtet mener dette bør gjøres ved at menighetsråd får innstillingsrett ved tilsetting av prester og andre kirkelige tilsatte og ved at det etableres felles daglig ledelse for fellesrådsansatte og prester.

2. *Kirkemøtet går inn for å videreføre dagens finansieringsordning over kommunale og statlige budsjetter.*

3. *Kirkemøtet ønsker ikke på nåværende tidspunkt å uttale seg i retning av noe som kan oppfattes som å undergrave dagens finansieringsordning. Kirkemøtet har samtidig merket seg at det er bred oppslutning blant høringsinstansene om en ordning med livssynsavgift i det tilfelle dagens finansieringsordning skulle falle bort.*
4. *Kirkemøtet mener at alternativet med samordnet arbeidsgiverorganisering vil bidra til at Den norske kirkes struktur forenkles, at det vil åpne for samordnet strategi og vurderinger av bruk av ressurser, og at det vil forebygge og løse konflikter.*
5. *Kirkemøtet legger til grunn at soknet fortsatt skal være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt slik som i dag. Kirkemøtet mener en ikke bør foreta en fullstendig gjennomgang av soknestørrelse nå.*
6. *Kirkemøtet mener ordningen med to organer for soknet bør videreføres.*
7. *Kirkemøtet mener at ordningen med fellesorgan for soknene bør videreføres på kommunenivå som et utgangspunkt i kirkeordningen, men mener det må stimuleres til dannelse av interkommunale fellesorgan for soknene der forholdene ligger til rette for dette.*
8. *Kirkemøtet mener at oppgavefordelingen mellom fellesrådene og menighetsrådene bør justeres slik at menighetsrådenes innflytelse styrkes. Menighetsrådenes virksomhetsansvar tydeliggjøres og fellesrådene må fremstå mer som serviceorganer som støtter opp om menighetsrådene. Menighetsrådet og fellesrådet bør ha anledning til å avtale at de kan overlate oppgaver til hverandre. Ansvarsfordelingen ved utarbeidelse av kirkelige planer for virksomheten må klargjøres.*
9. *Kirkemøtet mener at all virksomhet i soknet bør inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og at det bør etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestetjenesten. Kirkemøtet mener at bispedømmerådet må delegere arbeidsgiverfunksjoner til en daglig leder som er forpliktet på føringer gitt av soknets organer.*
10. *Kirkemøtet mener at daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet må regelfestes. Kirkemøtet mener at soknepresten bør ha en viktig rolle som pastoral leder i soknet. Soknepresten kan også, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Kirkemøtet mener at den daglige lederen bør ha en kirkefaglig utdanning.*
11. *Biskopens tilsyn innebærer blant annet at biskopen gjennom forkynnelse og sakramentforvaltning skal ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og*

oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere (jf. tjenesteordning for biskoper § 1). Denne tilsynsfunksjonen bør utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre vigslede medarbeidere, og biskopen skal sikres en uavhengighet i den kirkelige strukturen.

Kirkemøtet mener at biskopen skal lede prestatjenesten og utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

12. *For å ivareta sin rolle i kirken, mener Kirkemøtet at biskopen må ha tilstrekkelige virkemidler og støtte av en fagstab. Biskopen skal fortsatt ha ordinasjons- og vigslingsmyndighet for prester og vigslede medarbeidere og myndighet til å treffe vedtak om tap av rett til å utøve prestatjeneste i Den norske kirke. Som virkemiddel for biskopens tilsynsansvar skal biskopen ha rett til å innkalle alle kirkelige medarbeidere til møte – uten at det etableres tilsynssak – samt gi råd og veiledning, og også bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelige tilsattes tjenesteutøvelse. Biskopen bør ha ansvar for prester og andre vigslede medarbeideres arbeidsveiledning og etter- og videreutdanning. Biskopen må fortsatt ha myndighet til å forordne gudstjenester, samt rett til å møte i alle råd.*

Kirkemøtet mener at biskopen skal lede prestatjenesten og utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

13. *Kirkemøtet mener at det bør etableres en ren valgordning for biskoper, hvor det er krav om 50 prosents oppslutning for å bli valgt. Kirkemøtet mener spørsmålet om åremål må utredes nærmere.*
14. *Kirkemøtet mener at bispedømmerådet bør opprettholdes som et demokratisk valgt organ.*
15. *Kirkemøtet mener bispedømmerådenes oppgaver i dag bør videreføres i den fremtidige kirkeordningen, men at flere oppgaver bør delegeres til soknets organer.*
16. *Kirkemøtet går inn for en modifisering av dagens arbeidsgiveransvar i Den norske kirke ved at prestene fortsatt bør være ansatt i det nasjonale rettssubjektet med bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellesrådet bør beholde arbeidsgiveransvaret for de som er ansatt i soknet. Det forutsetter en ordning med felles daglig ledelse for alle kirkelige tilsatte som arbeider i soknet, og at menighetsrådet får innstillingsmyndighet ved tilsetting av prester.*
17. *Kirkemøtet mener at arbeidsgiverfunksjoner fra soknets organer og fra biskop og bispedømmeråd ved delegasjon bør ivaretas av en daglig leder felles for de som arbeider i soknet.*
18. *Kirkemøtet går inn for at det etableres en hovedmodell som gir ryddige og forutsigbare rammer for de ansatte, men hvor det innenfor gitte rammer åpnes*

opp for fleksible løsninger. Kirkemøtet understreker at situasjonen i Oslo tilsier at det bør gjøres mindre tillempinger i kirkeordningen i dette bispedømmet. Videre mener Kirkemøtet det bør gis en forsøkshjemmel som åpner for mulige lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.

19. *Kirkemøtet mener at prestatjenesten og andre vigslede tjenester sitt særpreg bør ivaretas gjennom at det vedtas egne tjenesteordninger for de ulike tjenestene, og at de gis anledning til å delta i fagmøter med biskopen.*

Videre mener Kirkemøtet at dette kan ivaretas ved at arbeidsgiveransvaret for prestene videreføres hos bispedømmerådet.

20. *Kirkemøtet legger til grunn at Kirkemøtets rolle som Den norske kirkes øverste representative organ og regelgivende myndighet videreføres, samt at Kirkemøtet får en rolle fra 2017 som det øverste organ for det nye nasjonale rettssubjektet. Kirkemøtet legger til grunn at forholdet mellom rettssubjektene og Kirkemøtets myndighet overfor soknet klargjøres nærmere i det videre utredningsarbeidet. For å ivareta balansen mellom de ulike organer og sikre en forsvarlig behandling av læresaker er det etter Kirkemøtets mening nødvendig å videreføre den type sikringer som i dag ligger i Kirkemøtets forretningsorden § 2-4, og slike bestemmelser bør tas inn i selve kirkeordningen. Videre mener Kirkemøtet at det også bør etableres særlige prosedyrer for vedtak i andre saker av stor viktighet, f.eks. endringer i grunnleggende bestemmelser i kirkeordningen.*

21. *Kirkemøtet mener at Kirkemøtets sammensetning i hovedsak bør videreføres som i dag. Etter Kirkemøtets oppfatning er det en fordel at Kirkemøtets medlemmer i mellom Kirkemøtets samlinger tar del i kirkestyret gjennom bispedømmerådet. Kirkemøtet legger til grunn at biskopen og et visst antall prester fortsatt bør være medlemmer av Kirkemøtet med stemmerett, i tråd med samvirkemodellen mellom prestatjenesten og valgte representanter for kirkemedlemmene. Videre mener Kirkemøtet at sammensetningen i større grad må gjenspeile antallet medlemmer i de ulike bispedømmene.*

22. *Kirkemøtet mener at Bispemøtet også i en fremtidig kirkeordning bør være et sentral organ med ansvar for å samordne de oppgaver som er tillagt de enkelte biskopene samt ivareta helhetskirkelige spørsmål.*

Videre mener Kirkemøtet at forholdet mellom Kirkerådet og Bispemøtets rolle i saksforberedelse, innstilling og oppfølging bør utredes nærmere med tanke på å styrke Bispemøtets rolle i lære- og liturgisaker.

23. *For å ivareta biskopenes selvstendige rolle, mener Kirkemøtet at preses bør gis rollen til å ivareta arbeidsgiverfunksjoner for de øvrige biskopene.*

24. *i) Kirkemøtet mener at Kirkerådet i dag har et passende antall medlemmer, og at bestemmelsen om at hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet bør opprettholdes.*
- ii) Kirkemøtet understreker at det bør tilstrebes minst 20 prosents representasjon av unge under 30 år og minst 40 prosents representasjon av begge kjønn i Kirkerådet.*
- iii) Etter Kirkemøtets vurdering bør dagens ordning hvor både det demokratisk valgte rådsorganet og det administrative sekretariatet heter Kirkerådet, videreføres, for å understreke at sekretariatet ikke er et selvstendig organ, men gjennomfører de vedtak det valgte rådet har vedtatt.*
- 26.¹ *Kirkemøtet har merket seg at det har vært stor oppslutning om å videreføres Samisk kirkeråd som et råd under Kirkemøtet i høringen. Kirkemøtet viser til at det pågår et utredningsarbeid vedrørende en eventuell etablering av et samisk valg møte og finner det naturlig å avvente og treffe mer konkrete veivalg om samisk kirkeliv til den aktuelle utredningen er ferdig.*
27. *Det er Kirkemøtets oppfatning at ungdomsdemokratiet må regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet, og at Ungdommens kirkemøtes funksjoner videreføres som i dag. Dette har fått stor oppslutning fra de instanser som uttalte seg i spørsmålet i høringen. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere å fremme forslag om endringer som åpner for at lederen av Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål får møte-, tale- og forslagsrett i Kirkerådet. Det forutsettes at den valgte lederen også er blant UKMs delegater på Kirkemøtet.*

Disse vedtakspunktene leder frem til en utforming i tråd med Alternativ C – Samordnet arbeidsgiverorganisering.

¹ Ettersom vedtaksnummereringen følger høringsspørsmålene sin nummerering, er det et hopp fra nr. 24 til 26, som følge av at spørsmålet om Den norske kirkes lærenemnd ble tatt ut og innarbeidet i en egen sak.

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd slutter seg til Kirkerådets forslag til vedtak i sak KR 54/15.

SKR 31/15 Kirken på vei mot en felles visjon

Sammendrag

Kirkenes verdensråd (KV) er den bredest sammensatte økumeniske organisasjonen i verden. De 345 medlemskirkene representerer over 500 millioner kristne. En av organisasjonens fremste oppgaver er å arbeide for kristen enhet. Dette skjer bl.a. gjennom økumeniske samtaler. En av de viktigste plattformene for slike teologiske samtaler er troskommisjonen, Faith and Order-kommisjonen. Denne kommisjonen ble opprettet i 1927 og ble en del av Kirkenes verdensråd da organisasjonen ble opprettet i 1948.

I 2014 oppnevnte sentralkomiteen i KV en ny kommisjon med 49 medlemmer fra 33 land. Da fikk Den norske kirke et fast medlem i kommisjonen, Stephanie Dietrich. En av kommisjonens fremste oppgaver er å jobbe med kirkeforståelse og læren om kirken (*ekklesiologi*), og forsøke å finne ut hva som skiller og hva som forener de ulike kirketradisjonene i synet på hva kirken er, og hva den er kalt til å gjøre. Dette innebærer også arbeid med å fortolke betydningen av kirke som fellesskap (her brukes ofte det nytestamentlige ordet *koinonia*) og hva det vil si når kirker er i fellesskap med hverandre (*kommunion*).

KV jobber i hovedsak gjennom konsensusmetoden (enighet), det vil si at en kommer frem til enighet gjennom samtaler. Dette er en tidkrevende metode fordi det er mange kirkesamfunn og kulturer som skal bli hørt og som skal forstå hverandre, før en kommer til enighet om hva en kan si sammen. Samtidig er konsensus en velegnet metode for Faith and Order-kommisjonen, som nettopp jobber teologisk med hva kirkene kan si sammen. Kommisjonen jobber mye gjennom tekstarbeid og forsøker å oppnå konsensus i tekstene. Det er likevel ikke alltid mulig å skrive en tekst hvor det er full enighet på alle områder. Derfor gir kommisjonen ut tekster som tar opp både likheter og ulikheter i kirkenes syn. Slike tekster kalles gjerne konvergenstekster (tilnærmingstekster), fordi de gir uttrykk for at kirkene nærmer seg hverandre selv om de ikke har oppnådd enighet på alle områder ennå.

I 1982 utga Faith and Order-kommisjonen dokumentet «Dåp, nattverd og embete», et omfattende økumenisk dokument som har hatt stor betydning for kirkene. Dette dokumentet ble utgitt etter mange års samtaler om forståelsen av dåp, nattverd og de kirkelige tjenester. Det var ikke et dokument som skulle vedtas av de forskjellige kirkene, men en tekst som forsøkte å uttrykke hva kirkene kan si samlet, og hva de enkelte kirkelige tradisjoner bør arbeide videre med på veien mot kristen enhet. I Dnk ble teksten grundig studert og har hatt betydning bl.a. for dåps- og nattverdliturgier. Faith and Order-kommisjonen fortsatte sine samtaler basert på responsen fra kirkene. Disse samtalene har ledet til flere studieprosesser.

Som et resultat av disse studieprosessene sendte Faith and Order-kommisjonen dokumentet «The Church – Towards a Common Vision» ut på høring blant medlemskirkene i 2013. Dette er en konvergenstekst som forsøker å uttrykke både hva kirkene kan si sammen, og hvor kirkene ennå ikke kan enes. I samarbeid med Norges Kristne Råd ble dokumentet oversatt og

utgitt på norsk: «Kirken – på vei mot en felles visjon». Mellomkirkelig råd ba Teologisk nemnd (TN) om å behandle dokumentet og utarbeide utkast til høringssvar. Som en del av sin behandling sendte TN dokumentet til intern høring blant bispedømmer, teologiske fakulteter og kirkelige utdanningsinstitusjoner. I høringsbrevet ble de spørsmålene som Faith and Order-kommisjonen stiller i «Kirken»-dokumentet, benyttet som høringsspørsmål. I tillegg ble interne høringsinstanser bedt om å kommentere dokumentets potensielle betydning for Den norske kirkes arbeid med ny kirkeordning. Fra de interne høringsinstansene har det kommet 9 høringssvar, 4 fra fakulteter og utdanningsinstitusjoner, og 5 fra bispedømmer. Utkast til høringssvar på vegne av Den norske kirke er utarbeidet på bakgrunn av disse høringssvarene, TNs egne samtaler, samt behandling i Kirkerådet, Bispemøtet og Mellomkirkelig råd.

TN anser «Kirken»-dokumentet for å være det viktigste ekklesiologiske dokumentet som har kommet fra Faith and Order-kommisjonen siden "Dåp, nattverd og embete". Dokumentet er relevant for Den norske kirkes selvforståelse og kan benyttes som teologisk ressursdokument i arbeidet med ny kirkeordning. TN anbefalte derfor at Den norske kirkes høringssvar til «Kirken – på vei mot en felles visjon» oversendes Kirkemøtet for behandling. På Kirkerådets møte i september 2015 ble det vedtatt at endelig utkast til høringssvar skal oversendes Kirkemøtet i sin helhet for vedtak.

Innspillene fra den interne behandlingsprosessen i Dnk har løftet frem flere områder som bør være en del av Dnks høringssvar. Et område er den tjenesteteologien som kommer til uttrykk i dokumentet. Her er det gode innspill til Dnks arbeid med tjenesteordninger, samtidig som det i høringssvaret er viktig å påpeke at tjenesteteologien alltid må være åpen for lokale tilpasninger. Det har videre blitt påpekt at forholdet mellom læren om kirken og kirkens rolle i verden bør utdypes. Kirkens diakonale oppdrag, slik det beskrives i det betydningsfulle kapittel 4 i «Kirken»-dokumentet, kunne med fordel vært fremhevet ytterligere, og i større grad vært innarbeidet i dokumentet for øvrig. Sist, men ikke minst, bør det store mangfoldet av perspektiver som kommer til uttrykk i teksten, særlig fra kirker i sør, verdsettes og utdypes.

Faith and Order-kommisjonen kommer ikke til å endre dokumentet på bakgrunn av høringssvarene fordi det i seg selv anses for å være et delmål og et bruksdokument for videre studier i kirkene. Men kommisjonen kommer til å sammenlikne og analysere høringssvarene som kommer fra medlemskirkene. Dette vil få betydning for den videre samtalen for kirkens enhet og bidra inn i nye studieprosesser. Kirkenes verdensråd har satt høringsfrist til 31. desember 2016.

Vedtak

Samisk kirkeråd tar saken til orientering.

Sammendrag

Det norske samfunn er i rask endring. På tros- og livssynsfeltet er mangfoldet større og synligere enn noen gang tidligere. Den norske kirke er ikke lenger en statskirke, og kirken må fortolke sin nye rolle som folkekirke i et flerkulturelt og livssynsåpent samfunn med en stat uten religiøs preferanse. Denne saken handler om Den norske kirkens selvforståelse og rolle i mangfoldssamfunnet.

Den norske kirken vil, sammen med andre kirkesamfunn, videreføre den kristne kulturarven i en tid med økende sekularisering og livssynsmessig mangfold. Kirken skal selvsagt fortsette å forkynne frelsen i Jesus Kristus og invitere menneske til kristen tro og fellesskap. Vi skal møte medmennesker med respekt og toleranse og synliggjøre at Guds kjærlige omsorg gjelder *alle* mennesker. En av måtene å gjøre dette på er gjennom tros- og livssynsdialogen og i dialogisk væremåte overfor mennesker med annen eller ingen religiøs tro.

Samfunnsutfordringene er så store at vi er nødt til å samarbeide på tvers av livssyn og kulturelle forskjeller. Klimautfordringer og flyktninger utfordrer vårt velferdssamfunn og krever nye løsninger og kreativt og konstruktivt samarbeid mellom mange samfunnsaktører, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Den norske kirke må fortsette å være en viktig etisk premissleverandør inn i samfunnsdebattene.

Kirken må være i front for å forsvare alles rett til tros- og livssynsfrihet og bidra til at alle i vårt samfunn får utøve sin religion, både privat og i det offentlige rom. På det medmenneskelige planet er det veldig mye vi kristne har til felles med mennesker med en annen eller ingen tro, og rommet for dialog, samarbeid og vennskap er stort.

Saksutredningen gir innledningsvis greie for Norge som et flerreligiøst samfunn, for så å redegjøre for kirkens selvforståelse i en interreligiøs kontekst. Videre utfoldes forståelsen av tros- og livssynsdialog, religionsmøte og dialog i lokalmenigheten, religionsmøte i et samfunnsperspektiv og avslutningsvis en refleksjon over relevansen det flerreligiøse samfunnet og religionsdialog har for arbeidet med ny kirkeordning.

Saken har som mål å gi hjelp til refleksjon om kirkens rolle i et flerreligiøst og flerkulturelt samfunn, samt å identifisere utfordringer Den norske kirke må arbeide videre med.

Forslag til vedtak i Kirkerådet (KR 61/15)

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

Kirkemøtet setter pris på de tros- og livssynsdialogene som skjer i dag. Dialog og dialogisk tilnærming til mennesker med annen tro styrker og utdyper vår egen tro og gjør oss bedre i stand til å utføre kirkens oppdrag, både som en forkynnende og diakonal kirke.

Kristendommen har vært den kulturbærende religiøse tradisjonen i vårt land. Det gir Den norske kirke både en styrke og et ansvar til å fornye og ta vare på kulturarven i et

konstruktivt samspill med andre kirkesamfunn, tros- og livssynsamfunn og myndighetene.

Dialogen bidrar til selvinnsett og refleksjon og øker evnen til nytenkning og endring. Dette setter oss bedre i stand til å leve sammen i kirken – og i storsamfunnet – med et mangfold av meninger og tradisjoner.

Dialog er nødvendig for å skape gode mellommenneskelige relasjoner og et godt og fredelig samfunn hvor religion spiller en konstruktiv samfunnsbyggende rolle. Vi står overfor store utfordringer for eksempel knyttet til miljø, flyktninger og utvikling av velferdssamfunnet som vi må løse i fellesskap.

Dialog og samhandling er redskap for å motvirke religiøs ekstremisme slik som antisemittisme, islamofobi og annet fremmedhat.

1. Kirkemøtet vil løfte fram de erfaringene misjonsorganisasjonene har med flerreligiøse og flerkulturelle samfunn og vil utfordre disse organisasjonene og andre som har lang dialogerfaring, slik som de kirkelige dialogsentrene, Kristent Interkulturelle Arbeid (KIA), Kirkens Nødhjelp, Norske kirkeakademier, Kirkens Bymisjon og andre til å være aktive i dialogarbeidet i menighetene og i samfunnsdebatten.
2. Kirkemøtet oppfordrer de lokale menighetene til å:
 - Skape enda flere møteplasser for dialog og samhandling mellom mennesker med ulik tro og livssyn.
 - Arbeide med å bruke dialogiske arbeidsmetoder i gudstjeneste og diakoni
 - Styrke arbeidet med tros- og livssynsdialog i trosopplæringen
 - Synliggjøres dette arbeidet i planer og rapportering.
3. Kirkemøtet ber Bispemøtet – i samarbeid med Teologisk nemnd i Mellomkirkelig råd, Egede Instituttet og de teologisk lærestedene – om å arbeide videre med religionsteologi (dialogteologi) i lys av Den norske kirkens lære. Det er særlig aktuelt å reflektere Den norske kirkes forhold til jødedom og islam.
4. Kirkemøtet ber om styrket kompetanse:
 - Kirkemøtet ber Bispemøtet og Kirkerådet om å sette spørsmål knyttet til religionsmøte, dialog og et tro- og livssynspluralistisk samfunn på dagsorden i etterutdanningen av kirkelige ansatte.
 - Kirkemøtet ber Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Bispemøtet om at det blir utarbeidet studie- og kursmateriell med utgangspunkt i boka «Dialogteologi på norsk» og Bispemøtets veiledning om kirkelige handlinger.
 - Kirkemøtet oppfordrer de teologiske lærestedene til å styrke forskning og undervisning om religionsmøte og dialog.
 - Kirkemøtet ber om at det blir etablert rutiner for erfaringsutveksling mellom menigheter.
 - Kirkemøtet ber om at det utvikles ressursmateriell om kulturmøter og dialog til bruk i trosopplæring – både for barn, unge og voksne.
5. Kirkemøtet ber om at det arbeides for å etablere kirkelige sentre for tros- og livssynsdialog i de bispedømmene som ennå ikke har slike.

6. Kirkemøtet ber om at perspektivene i denne saken blir tatt med i arbeidet med ny kirkeordning slik at nyordningen setter oss i stand til å være kirke i et økumenisk fellesskap i et flerreligiøst og livssynsåpnet samfunn.

Samisk kirkeråds vedtak

1. Samisk kirkeråd er fornøyd med hvordan saksdokumentet beskriver samisk erfaring med religionsmøte og dialog som grunnlag for videre arbeid på feltet.
2. I vedtaks punkt 4 kulepunkt to (jf forslag til vedtak i KR 61/15) bør «Samisk kirkeråd» føyes inn slik: «Kirkemøtet ber Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Bispemøtet» osv.

SKR 33/15 OVF-tildelinger samisk kirkeliv 2016

Sammendrag

Fordeling av midler fra Opplysningsvesenets Fond (OVF) skjer i henhold til Lov om Opplysningsvesenets Fond av 7. juni 1996.

Retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål, ble fastsatt av Kirkemøtet i 1997 (KM 12/97). Retningslinjene ble revidert på Kirkemøtet i 2000 (KM 09/00). Siste endring skjedde på Kirkemøtet 2012 (KM 6/12). Retningslinjene finnes i Lovsamling for Den norske kirke 9.5 (s. 257 - 258).

Samisk kirkeråd vedtar fordeling av kr 700 000,- til arbeid innenfor samisk kirkeliv. Strategiplan for samisk kirkeliv legger føringer for Samisk kirkeråds bruk av midlene. Foreslåtte OVF-tildelinger må sees i sammenheng med forslag til årsplan 2016 (SKR 34/15).

I lys av budsjettsituasjonen for De sentralkirkelige råd er kr 200 000 av OVF-midlene som Samisk kirkeråd disponerer i 2016, liksom i 2015, foreslått avsatt til delfinansiering av nordsamisk språkkonsulent. Øvrige kr 500 000 avsettes til egne prosjekter og eksterne tilskuddsmottakere.

Vedtak

Samisk kirkeråd avsetter midler til prosjekter i henhold til prosjektoversikt i saksdokumentet.

34/15 Årsplan for de sentralkirkelige råd

Sammendrag

Årsplan for de sentralkirkelige råd er utarbeidet på bakgrunn av Kirkemøtets føringer og Kirkerådets forslag til budsjett, KR sak 70 /15.

Den fremlagte planen følger samme inndelingen som årsplanen som Kirkerådet vedtok for 2015:

1. Gudstjenestelivet blomstrer
2. Flere søker dåp og trosopplæring
3. Folkekirken engasjerer seg i samfunnet
4. Flere får lyst til å arbeide i kirken
5. Gjennomføre forvaltningsreformen
6. Den globale kirkens enhet synliggjøres i felles vitnesbyrd og oppdrag i verden.

I den foreliggende planen er det utarbeidet flere resultatmål innenfor hvert hovedmål. Det forekommer en del dubletter i planen, det skyldes at det arbeides med samme tematikk i flere avdelinger, men arbeidet skjer i samarbeid på tvers av avdelinger og rådsstruktur.

Vedtak

Samisk kirkeråd vedtar de deler av forslaget til årsplan 2016 som berører Samisk kirkeråds virksomhet, med følgende endring:

- Under punkt 1.2. Gudstjenestelivet blomstrer tilføyes «og ved kirkelige handlinger» til følgende formulering:

Flere menigheter tar i bruk samisk språk i gudstjenestelivet og ved kirkelige handlinger.

SKR 35/15 Veivalg – Mellomkirkelig råds plass i den sentralkirkelige struktur

Sammendrag

Spørsmålet om nærmere avklaring av myndighetsforhold mellom Kirkerådet og Mellomkirkelig råd har vært oppe til diskusjon med ujevne mellomrom. Høringsnotatet om veivalg for fremtidig kirkeordning 2014 inkluderte ikke noen høringsspørsmål om dette forholdet fordi man ikke ville gjennomføre samme brede høring. Saken behandles derfor for seg, men vil etter Kirkerådets møte desember 2015 tas tilbake til saken om veivalg for fremtidig kirkeordning og sendes Kirkemøtet for endelig behandling.

Denne saken presenterer tre alternativer for fremtidig ordning av forholdet mellom Mellomkirkelig råd, Kirkemøtet og Kirkerådet. I det ene alternativet videreføres Mellomkirkelig råd i ny kirkeordning som et eget råd oppnevnt av Kirkemøtet med oppgaver og sammensetning fastsatt som en del av den fremtidige kirkeordningen. Det andre alternativet viderefører Mellomkirkelig råd som et faglig råd under Kirkerådet med den hovedendring at medlemmer av rådet som representerer bispedømmene oppnevnes av Kirkerådet. Det tredje alternativet er videreføring av dagens organisering.

Vedtak

Samisk kirkeråd gjør følgende vedtak i saken om MKRs plassering i den sentralkirkelig struktur:

1. Samisk kirkeråd ber om at Kirkerådet ikke fatter et vedtak i desember om Mellomkirkelig råds plassering i ny kirkeordning. Det er behov for en grundigere drøfting om relasjonene mellom Kirkemøtet, Mellomkirkelig råd, Kirkerådet, Bispemøtet og Teologisk nemnd.
2. Samisk kirkeråd støtter MKRs hovedsynspunkt om at det internasjonale og økumeniske engasjementet må ivaretas som en sentral oppgave for Den norske kirke på en mest mulig hensiktsmessig måte som gir tilstrekkelig handlingsrom og fleksibilitet. Dette må være styrende for valg av struktur.

SKR 36/15 Samiskkirkelig valg møte – 1. høringsutkast

Sammendrag

Samisk kirkeråd har i sak SKR 5/15 lagt rammer for utredning av et Samisk kirkelig valg møte med sikte på de kirkelige valg 2019. Et ferdig høringsdokument må vedtas av Samisk kirkeråd innen september 2016. Det gir anledning til å drøfte mer utviklede forslag til høringsdokument våren 2016.

Saken som nå legges fram søker å avklare følgende 2 hovedproblemstillinger i utredningen:

1. Hvilke kirkelige valg skal det samiske valgmøtet skal ha en rolle i forhold til, og hvordan?
2. Hva er anbefalt nominasjonsprosess for de valgene som skal foretas?

Saken inviterer til å avklare hva som kan være et anbefalt alternativ for disse to spørsmålene.

Vedtak

Samisk kirkeråd viser til saksdokumentets redegjørelse for hvilke kirkelige valg et Samisk kirkelig valg møte potensielt kan tenkes en rolle i forhold til, og til den vurderingen som gis av ulike alternativer.

Samisk kirkeråd ber om at sekretariatet innarbeider momentene fra samtalen i rådet i saksfremlegget som legges fram på neste møte.

Samisk kirkeråd ber om at samisk selvråderett gjenspeiles i dokumentet.

Samisk kirkeråd ber om at valgmøtets øvrige funksjoner beskrives nærmere til neste møte, da dette har relevans for vurderingen av valgmodell.

SKR 37/15 Samisk kirkeråds kandidat til KUNs styre

Sammendrag

Kirkelig utdanningscenter nord (KUN) sorterer formelt under Det praktisk-teologiske seminar (PTS), men har et selvstendig styre. Samisk kirkeråd er representert i styret med et medlem og varamedlem.

Det praktisk-teologiske seminar har i brev av 16. september 2015 bedt de representerte enhetene om å fremme sine forslag til representanter til styret i KUN. Funksjonstiden vil være fra 1.12.2015 og fire år fremover. PTS ber om at enhetene nominerer tre kandidater i prioritert rekkefølge.

Vedtak

Samisk kirkeråd fremmer følgende tre kandidater i prioritert rekkefølge som Samisk kirkeråds representant i styret for Kirkelig utdanningscenter nord:

1. Jorunn Jernsletten
2. Oddvar Andersen
3. Inga Marie Nordstrand

SKR 38/15 Uttalelse om Sameskolen for Midt-Norge

Bevar Sameskolen for Midt-Norge!

Samisk kirkeråd ser med stor bekymring på at regjeringen i statsbudsjettet 2016 foreslår å legge ned Sameskolen for Midt-Norge i Hattfjelldal.

Sameskolen har gjennom mange år utviklet en undervisningsform og kompetanse basert på fjernundervisning og gruppebasert opplæring. Skolen har også stor betydning for elevers identitet og tilknytning til det samiske samfunnet i sørsamisk språk- og kulturområde. Skolen er en viktig institusjon i gjenoppbygging av det sørsamiske språket.

Denne undervisningsformen gjør blant annet at elever utenfor området kan få forsvarlig tilbud i sørsamisk. Ved å legge ned dette tilbudet vil det svekke opplæringstilbudet i et språk som er svært truet.

Ved å legge ned Sameskolen for Midt-Norge vil sørsamene få en ytterligere stor belastning i tillegg til de utfordringene man har i dag.

Samisk kirkeråd minner om at regjeringen gjennom Grunnloven og internasjonale forpliktelser har et ansvar for samisk språk, kultur og samfunnsliv.